1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HENDERSON 4-0237
HENDERSON 4-0807
УНСоюз: HENDERSON 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BARCLY 7-4125
УНСоюз: BARCLY 7-5337

РІК LXX. Ч. 161. 15 ЦЕНТІВ — 15 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 24-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1963 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 161. VOL. LXX.

КОНҐРЕС ЗАПОВІДАЄ ВИРІШЕННЯ СПРАВИ ЗАЛІЗНИЧОГО СПОРУ

Вашинґтон. — Всі зусилля секретаря праці Вілларда Вірца не зуміли довести до безпосереднього порозуміння між залізничниками та власниками залізниць, і з кожним днем ближчою є дата 29-го серпня, коли залізничі компанії мають ввести новий реґулямін праці, на що 5 спілок залізничників негайно відповідять загальним страйком в цілій країні. Вірц поінформував конґресових провідників 21-го серпня про те, що безпосередні переговори між заінтересованими є безцільні, і тому цією справою мали б зайнятися відповідні Комісії в Конґресі, а пізніше і цілий Конґрес. Голова Сенатської Торговельної Комісії сенатор Воррен Дж. Меґнусон зарядив, щоб ним очолювана Комісія почала працю 22-го серпня над пропозицією президента Кеннеді, щоб вирішити справу залізничників за допомогою примусової арбітрації. Сенатор Меґнусон сказав, що члени Комісії вже віддавна вивчають цю справу, і тепер зможуть „швидко діяти". Вони мають вже готові поправки до Президентового законопроєкту і існує можливість, що Сенат ухвалить відповідний закон до понеділка 26-го серпня, а Палата зможе прийняти його ще перед 29-им серпня, недопускаючи до заповідженого страйку. Дехто сумнівається, чи обидві Палати зможуть так швидко діяти, як це було в першому році президентури Ф. Д. Рузвелта, який вимагав рекордово швидкої акції законодатної частини уряду, щоб побороювати програмою так званого Нового розподілу глибоку економічну депресію. Уряд сподівається, що Конґрес перед четвергом, 29-им серпня прийме закон, який не допустить до страйку, але республіканські провідники сенатор Еверет МекКінлі Дірксон і конґресмен Чарлз Е. Галлек висловили сумнів в цій справі. Провідник демократів в Сенаті сенатор Майк Менсфілд сподівається, що Сенат вчасно ухвалить потрібний закон і Палата Репрезентантів матиме доволі часу, щоб його прийняти. Страйк мав би початися в четвер 29-го серпня зараз після півночі, якщо власники зайлізниць вирішили б ввести новий реґулямін праці, який дозволяв би їм не затруднювати так званих палячів, і згідно з яким можна б було призначати для обслуги поїздів менше численні бригади, як це є тепер. При ухвалюванні закону може постати затримка в Палатній Комісії Правил, яка звичайно затримує принаймні один день всякі законопроєкти, поки їх перешле до повної Палати. Ніхто не знає, як Конґрес вирішить справу залізничого спору. В конґресових колах говорять про те, що найправдоподібніше Конґрес вирішить, щоб окрема комісія, складена з представників залізничників, власників залізниць та громадянства вирішувала справу непорозуміння на залізницях. Рішення цієї комісії були б обов'язкові для обидвох сторін. Залізниці не оголошували б тоді нового реґуляміну праці, а залізничники не мали б причини до страйку. Залізниці твердять, що вони мусять затруднювати непотрібних 32 000 палячів і зобов'язані є організувати завеликі бригади до обслуги поїздів. Не коштує їх річно — $600 000 000. Залізниці дістали рішення Найвищого Суду ЗДА, що вони мають право змінити реґулямін праці. Але представники залізничників твердять, що всі ці варстати праці є потрібні для більшої безпеки на залізницях.

Президент плянує поїздку до західніх стейтів

Вашинґтон. — Зі столиці повідомляють, що президент Кеннеді плянує в жовтні цього року поїхати до західніх стейтів, щоб оглянути, що зроблено в справі збереження природних ресурсів країни та охорони природи, а одночасно з тим і щоб зорієнтуватися в політичній ситуації у зв'язку з виборами 1964-го року. Досі є відомо, що Президент поїде до Арізони, стейту сенатора республіканця Беррі Ґодвотера, який може кандидувати від республіканців на президента ЗДА в найближчому році. Досі немає нічого певного щодо цієї поїздки, але представник Білого Дому звернувся до Департаменту Внутрішніх Справ, щоб виготовив плян такої подорожі. Президент в жовтні цього року мав би відбути цю подорож на захід за допомогою різного роду транспортових засобів: літаків, поїзду та авта від греблі Ґленд Кулі на північному заході до греблі Ґлен Канноны в Арізоні. Всюди Президента мали б вітати з відповідними церемоніями.

ПОМЕР ЕРІК ДЖАНСТОН СПІВРОБІТНИК ТРЬОХ ПРЕЗИДЕНТІВ

Вашинґтон. — 22-го серпня в шпиталі помер у віці 66-ох років Ерік А. Джанстон, який був співробітником трьох американських президентів — Ф. Д. Рузвелта, Гаррі С. Трумана та Д. Д. Айзенгавера. Він був президентом Торговельної Палати, а тепер був президентом Кінового Товариства. Президенти ЗДА висилали його з різними порученнями до СССР і на Середній Схід. Він мав приязні зв'язки з робітниками і під час війни не допускав до страйків в промисловій країні.

Атомовий договір турбує учених фахівців і військовиків

Вашинґтон. — У ході дальших зізнань перед сполученими сенатськими Комісіями закордонних, військових і атомових справ у справі підписаного в Москві договору про частинне припинення ядрових експериментів, зізнавали в минулий четвер колишній довголітній голова державної Комісії, кол. адмірал Луіс Л. Штравс і кол. член тієї Комісії, лавреат Нобеля, хемік д-р Віллярд Ліббі. Обидва висловлювали стурбування з приводу деякої неясної стилізації того договору, що допускає різну інтерпретацію. Тому Луіс Штравс, припускаючи, що Сенат таки той договір ратифікує, поручав прийняти два застереження, а саме, щодо права Америки вжити негайно атомову зброю у своїй обороні та в обороні заатакованих союзників. Штравс і Ліббі однаково звертали увагу, що заборона „будь-яких інших" атомових детонацій може бути так інтерпретована, що, наприклад, Америка не має права вжити атомову зброю, коли б були заатаковані китайськими комуністами Індія чи Формоза. Названа сенатська Комісія дістала від Державного Департаменту запевнення, що ця фраза в договорі не забороняє Америці вживати атомову зброю у випадку потреби. Зате Гаролд Стассен, колишній дорадник през. Айзенгавера в справах роззброєння, апелював до обопартійної підтримки для атомового договору, що його він вважає корисним для мирових зусиль Уряду, ото ж корисним для Америки і світу.

Заступник державного секретаря їде до Португалії і Пакістану

Вашинґтон. — Джордж Болл, діючий тепер — під час відпустки державного секретаря Діна Раска — заступник державнго секретаря виїде в наступному тижні до Португалії і Пакістану у важливій дипломатичній місії. Ці обидві країни є союзниками Америки, однак в останньому часі взаємини ЗДА з кожною з тих країн значно погіршилися. Португалія має претенсію до ЗДА, що вони підтримують визвольний рух португальської колонії Анґолі, а Пакістан має жаль до ЗДА за уділювання ними військової допомоги Індії, з якою Пакістан має затяжний конфлікт за Кашмір. Тим часом кінчається 20-річний американсько-португальський договір про американські морсько-летунські бази на Азорах і треба той договір продовжити. Джордж Болл має з'ясувати португальському прем'єрові Салязарові, що ЗДА не є ворожі Португалії за Анґолю, а тільки займають в цій справі принципове становище про право всіх народів на самовизначення. У Пакістані Дордж Болл має переконати президента Аюб Хана, що військовий матеріял, доставлюваний Індії, буде вжитий виключно в обороні Індії проти комуністичного Китаю. Водночас Джордж Болл хоче вияснити, що значить останні примирливі жести Пакістану у відношенні до комуністичного Китаю.

● В Сан Клементе в Каліфорнії фахівці фльоти випробували маленький підводний човен, яким плаватимуть тільки два моряки. Цей підводний човен плаватиме подібно, як літак, і то на великій глибині, де він зможе так швидко маневрувати, як літак в повітрі.

Громада в Йонґстовні влаштувала Український День

Йонґставн Огайо. — Минулої неділі тут відбувся вже 32-ий з черги „Український День", що його влаштував відділ УККА. Цьогорічний „Український День" був присвячений справам Поневолених Націй. Святочну програму відкрив молитвою о. монс. Адамяк, парох української католицької церкви у Йонґставні, а мейор міста, Геррі Сабастен, відчитав проклямацію, яку він видав з приводу Тижня Поневолених Націй. Головну доповідь про Поневолені Нації виголосив проф. Лев Добрянський, голова УККА, з Вашинґтону. У мистецькій частині програми виступили: солістка-сопран пані Анна Комічак з синами Романом і Маркіяном при фортепіяні; співучі доньки панства Штинів, Оксана, Орися і Марійка; танцюристка Ярослава Полатайко; і танцювальна група під проводом п. Мішея.

Програму закінчив молитвою о. прот. Василь Олійник, парох української православної церкви у Йонґставні. Цьогорічний „Український День" відбувся на площі Берклі Вудс, що є власністю української католицької парафії. В ньому взяло участь коло 1,000 осіб. Програму заповідав адвокат Михайло Юрчишин, голова відділу УККА. Між позамісцевими учасниками „Українського Дня" були: п. Андрій Джула, з Ембрідж, Па., головний радний УНС, з дружиною; п. Тарас Шмаґала, з Клівленду, Огайо, з дружиною; і Михайло Комічак, директор Української Радіо Програми у Питсбурґу, з родиною.

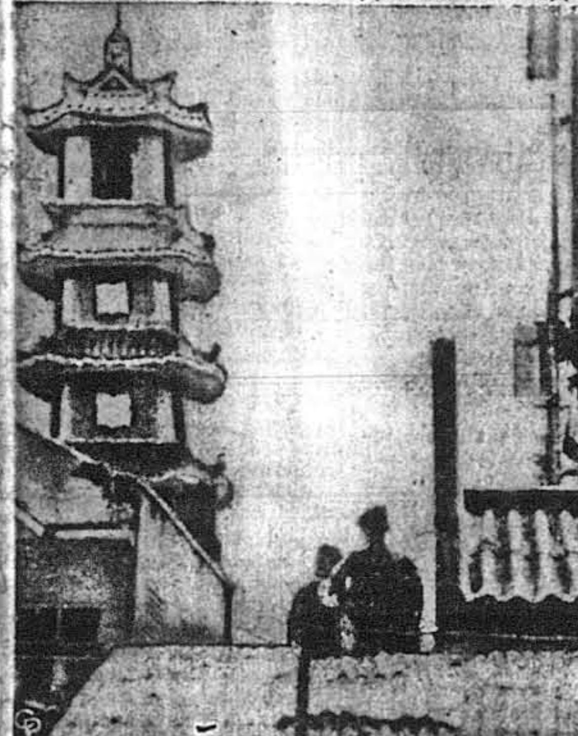
ЩЕ ПРО КІНЕЦЬ ТИЖНЯ НА СОЮЗІВЦІ

У „Свободі" з 20-го серпня ц. р. була подана довша вістка про багатобічну активність на Союзівці, оселі УНСоюзу в Кетскильських горах, до якої належала й незвичайна лекція про Українських Народний Союз та його В-во для учасників курсів українознавства. З коротким словом до курсантів про загальне значення і вартість УНСоюзу виступала — крім згаданих у повідомленні доповідачів — ще пані Марія Демидчук, головна радна УНСоюзу, яка перебувала в тому часі, разом зі своїм чоловіком д-ром Семеном Демидчуком та іншими членами своєї родини, на вакаціях. Між іншим, на вакаціях на Союзівці перебуває тепер відомий союзовий діяч з Канади, заслужений голова великого 432-го Відділу УНС, п. М. Мота.

ДОПОМОЖІТЬ ДОКУМЕНТАМИ!

У зв'язку з 70-річчям Українського Народного Союзу, що припадає в наступному, 1964-му році, у В-ві „Свобода" завершується підготова до друку загального репортажового огляду історії цієї великої організації, що відіграла рішальну ролю в оформленні і розвитку української спільноти на північно-американському континенті та стала символом допомоги заморських українців своєму Рідному Краєві у його змаганнях до волі й незалежности. Книжка буде ілюстрована і наше прохання до всіх, зокрема піонерів УНСоюзу: хто мав би будь-які важливіші документи з історії УНСоюзу, зокрема ілюстрації з конвенцій, головно давніших, оригінальні портрети-фотознимки видатніших союзових діячів, характеристичні для історії УНСоюзу урядові письма і подібне, прохаємо надсилати їх до Редакції „Свободи". Всі ці документи будуть відповідно оцінені та евентуально використані з відкликом на їх власників. На бажання — вони будуть опісля повернені, або збережені в архівах УНСоюзу.

ВІЙСЬКОВО-ПОЛІЦІЙНИЙ РЕЙД ПРОТИ ПАГОД

На світлині центральна пагода буддистів в столиці Південного В'єтнаму, Сайґоні, Кса Лой, яка стала предметом військово-поліційного рейду три дні тому, при чому арештовано коло 500 осіб, що їх поліція і військо знайшли в пагоді. Гострі репресії проти буддистських лідерів з уваги на їх опозиційне відношення до режиму президента Нґа Дінг Дієма загострили відносини в тій країні, де від років комуністичні аґресори ведуть партизанську війну

Рада НАТО підтримує Західню Німеччину в її становищі щодо розмов з СССР

Париж. — Рада Північно-атлантійського Союзу (НАТО) обмірковувала в середу 21 ц. м. зголошене Совєтами питання щодо договору про заходи проти несподіваної атаки. Рада НАТО, яка складається з 15-х постійних амбасадорів членських держав, вислухала звідомлення від репрезентанта ЗДА на 17-тичленній конференції роззброєння в Женеві Чарльса Стелле і стала більшістю голосів на становищі, що оборона проти несподіваної атаки не може обмежуватись до обсерваторів тільки на території обох частин поділеної Німеччини. Тому, що Чарльс Стелле дав зрозуміти, що Совєти пов'язують справу забезпеки проти несподіваної атаки з проблемою Середньої Европи, чи пак здогадної небезпеки збоку Західньої Німеччини, Західня Німеччина настоювала, щоб переговорів з Совєтським Союзом в цій справі не вести перед тим, поки не переведеться всебічної дискусії на терені НАТО. Франція з свого боку заявила, що вона не виявить свого проєкту щодо роззброєння та щодо забезпеки проти несподіваної атаки, поки не закінчиться Женевська конференція роззброєння. Та французька заява стоїть у зв'язку з заявою през. Кеннеді з останньої його пресової конференції, коли-то Кеннеді зголосив готовість докладно обміркувати всяку пропозицію президента де Голя.

Індійські соціялісти таврують Неру, як „лідера непотизму і корупції"

Ню Делі. — В ході парляментарної дебати над внесенням 72-х опозиційних, але некомуністичних послів, щоб прем'єрові Джавагарлові Неру висловити недовір'я, лідер індійських соціялістів д-р Рам Маногар Логія виголосив найгострішу проти Неру промову, яку будь-хто сказав в Індії проти того лідера за останніх 16 років, себто відколи Індія стала самостійною державою. Маногар Логія ствердив, що він одинокий в індійському парляменті від самого початку не мав довір'я до уряду Неру. Він назвав того індійського прем'єра „лідером непотизму, протекціоналізму, корупції і тих, що плекають протекціоналізм". Говорячи про непотизм промовець мав на увазі сестру і доньку Неру, які займають в Індії поважні державні становища. Маногар Логія заявив, що він міг би вибачити самому Неру з уваги на його пізній вік, але не можна бути байдужним до факту, що 5 мільйонів індійців на різних становищах наслідують Неру і через те завели країну до стану, в якому вона знаходиться.

СУМА з Клівленду буде господарем 12-го Здвигу СУМА-Захід

Клівленд, Огайо. — В суботу 31-го серпня, неділю 1-го та понеділок 2-го вересня ц. р. відбудеться тут на просторій площі Neura's Grove, Бронсвік, Огайо, Дванадцятий Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг СУМА — Захід, який проходитиме рівночасно з Здвигом СУМА — Схід на Оселі СУМА в Елленвілі, Н. Й. — під кличем „Борись і добувайся Батьківщини", 25-ліття смерти полк. Євгена Коновальця, в 30-ліття штучного голоду в Україні та 50-ліття смерти Лесі Українки. В рямках широкої триденної програми відбуватиметься в суботу 31-го серпня: відкриття Триденного Табору, відкриття Здвигу, Молебень, зложення квітів під пам'ятником Лесі Українки в Українському Культурному Городі Клівленду, спортові змагання сумівських дружин та Ватра. Головна маніфестаційна частина Здвигу буде попереджена Польовою Службою Божою та святковим апелем ранком, у неділю, 1-го вересня, після чого відбудеться виголошення привітів від центральних і місцевих організацій та установ, відзначення Юнацтва відзнаками 1-го, 2-го та 3-го ступня й Дефіляда Осередків. Мистецька частина буде заповнена виступами кращих самодіяльних гуртків Осередків СУМА, у тому числі широковідомої Капелі Бандуристок Осередку ім. гетьмана Пилипа Орлика з Дітройту. Далі будуть — фінальні змагання Спортових Дружин СУМА. На понеділок 2-го вересня намічено підсумки Здвигу — Захід, закриття Триденного Табору й закриття Здвигу. У Здвизі — Захід, команду якого очолює Богдан Футей, візьме участь сімнадцять Осередків із: Шикаґо, Милвокі, Міннеаполісу, Флінту, Дітройту, Омаги, Денверу, Піттсбурґу, Акрону, Кентону, Янґставну, Лорейну та господарі Здвигу — Осередки Парми й Клівленду.

СИТУАЦІЯ У В'ЄТНАМІ ХАОТИЧНА — ЛАДЖ ПРИБУВ ДО САЙҐОНУ

Сайґон. — Ситуація у Південному В'єтнамі після військово-поліційних рейдів на всі більші паґоди буддистів в Сайґоні й інших містах, із стріляниною, побоями і масовими арештуваннями буддистських жреців, надзвичайно хаотична. Існують дві суперечні версії щодо ініціятиви й авторства тих несподіваних брутальних репресій. Одна з них каже, що всю акцію перевела тайна поліція, частинно переодягнена в уніформи різних військових частин, під проводом шефа тієї поліції, брата президента Нґо Дінґ Дієма, — Нґо Дінґ Нгу, який, разом із своєю дружиною був віддавна речником фанатичних противників буддистів і пропаґатором репресій проти буддистських лідерів. Ця версія запевняє, що командний склад південно-в'єтнанської армії був заскочений тими подіями і що армія безпосередньо в цих подіях не заанґажована. Інша версія, яка має більші познаки вірогідности, твердить, що в минулу неділю відбулась в президента Нґо Дінґ Дієма нарада з участю високих військовиків, на якій саме ті військовики вказували на необхідність суворої й енерґійної акції уряду з уваги на політичний неспокій та очевидне наставлення будитських лідерів на переведення державного перевороту проти існуючого режиму. На тій нараді були два найвищі південно-в'єтнамські старшини, ген. Тран Ван Дон, командант збройних сил Південного В'єтнаму, і ген. Тон Тат Дінґ, призначений на команданта Сайґону. У всьому Південному В'єтнамі існує проголошений урядом в середу 21 ц. м. вийнятковий стан, який буцім-то має тривати два тижні. Назверх панує спокій. Уряд проголосив, що ті буддистські духовники, які докажуть, що вони відрізняють релігію від політики і в політику не втрачаються, будуть звільнені, інші будуть поставлені перед військовий суд. Тим часом до Сайґону прилетів з Токіо новопризначений американський амбасадор Генрі Кебот Ладж, за Д. Д. Айзенгавера амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях. Він заявив пресі під час свого приїзду на летовищі, що обставини, серед яких він переймає свою місію, дуже складні й поважні і тому не пора на будь-які декларації — та відмовився відповідати на будь-які запити. Його привітали командант американських збройних сил в Південному В'єтнамі ген. Пол Д. Гаркінс і члени американської амбасади. Події в Південному В'єтнамі викликали голосний відгук однаково серед в'єтнамців поза рідним краєм, як усіх буддистів і тих, що сприяють війні проти комуністичних аґресорів в тій країні. Південно-в'єтнамський амбасадор у Вашинґтоні Тран Ван Чуонг зрікся свого становища на знак протесту проти політики свого уряду, при чому виявив, що він наполегливо радив був президентові Нґо Дінґ Діємові обов'язково замиритися з буддистами. Так само зреклася його дружина, яка була постійним представником Південного В'єтнаму в Об'єднаних Націях. В самому Сайґоні зрікся міністер закордонних справ Ву Ван Мавх. Він зголив собі голову за звичаєм буддистських монахів та просив дозволу від уряду на виїзд з краю на прощу до Індії. В Сіямі, Бірмі, Цейльоні й інших країн з великими буддистськими громадами авторитетні державні чинники висловили велике стурбування з приводу подій в Південному В'єтнамі. Сіямський прем'єр Саріт Танарат заявив, що він радо буде господарем для учасників запроєктованої Цейльоном конференції міжнародних буддистів. Ватиканський орган „Оссерваторе Романо" приніс передову статтю, в якій характеризував події в Південному В'єтнамі як політичні, а не релігійні, і стверджував, що Католицька Церква не має нічого спільного з переслідуванням буддистів в будь-якій мірі і формі. Однак „Оссерваторе Романо" звертало увагу, що й уряду президента Нґо Дінґ Дієма не можна називати урядом католицьким, бо хоч він сам і його родина католики, проте більшість міністрів не-католики.

У Каїро знову нараджуються над єдністю арабів

Каїро. — Президент Об'єднаної Арабської Республіки Ґамаль Абдель Нассер перервав свої ферії та прибув до столиці, щоб у середу 21 ц.м. з парадою вітати президнета Іраку Абдель Саляма Аріфа, який прибув у посередницькій місії, щоб примирити Нассера з керівними мужами з партії Баат, які тепер становлять владу в Сирії і в Іраку. Нассер зірвав угоду щодо федерації трьох вищеназваних арабських держав, розійшовшись з лідерами партії Баат в підході до форми режиму і ступня крайової автономії чи пак незалежности Іраку і Сирії від диктатури Нассера. Нассер назвав був сирійських правителів „фашистівськими вбивниками", не скриваючи свого гніву з приводу здавлення в Сирії спроби військового бунту, що його зробили „нассерити" — підтримувані Нассером. Тому, що Абдель Салям Аріф не є провідним партійним діячем Баат, а віддавна солідаризувався з Нассером в опозиції проти колишнього прозахідного королівського режиму в Іраку, брав участь в революції проти того режиму і потім в революції проти режиму ген. Абдул Каріма Кассіма, який ворогував з Нассером, то він ніби має добрі шанси на успіх своєї посередницької місії, тим паче, що якраз тепер знову Сирія і Ірак мають загострені відносини з Ізраїлем.

В АМЕРИЦІ

● **Директор Корпусу Миру** Сарджент Шрайвер, який є Президентовим шваґром, заявив, що він зовсім не збирається кандидувати на якийсь виборний пост, як дехто цього сподівається. Він міг би кандидувати в стейті Іллиной, бо він звідтам походить. Але Шрайверові не залежить на тому, щоб здобути якесь виборне становище. Не залежить йому і на тому, щоб його найменували на якийсь платний пост, бо він має з чого жити.

● **Президент Американського Газового Т-ва Джан Е. Гейк** — заявив, що газова промисловість плянує в найближчих 4-ох роках видати 7.1 більйона долярів на те, щоб краще можна було обслуговувати 35.3 мільйона тих клієнтів, які користають із газу у ЗДА. В цьому 1963-му році мають на розбудову газового промислу видати 1.7 більйона долярів.

● **Вілліям С. Шмідт** — опатентував цигарки з тертого шулька кукурудзи і твердить, що вони не мають нікотини. Він має свій власний спосіб варити шульки з кукурудзою, усувати з шульків зернятка та терти самі шульки, сушити і робити сигарки. Сильніше куриво буде тоді, коли зернятка усунеться перед варенням шульків.

● **Товариство Одюбан**, — яке опікується дикими птахами, стверджує, що вигибає лисий орел, який є символом американської держави, бо він є на прапорах та на монетах ЗДА. Директор цього Т-ва в стейті Ню Джерзі Френк МекЛофлін ствердив, що 8 орлячих ґнізд мають в цьому році тільки двоє орлят, а решта є пусті, бо орли стають неплідні тому, що в ДДТ, якими люди скроплюють багато хемікалій вади та огороди й дерева, щоб нищити всякі інсекти. В яйцях орлів знайдено порошок ДДТ і тому численні яйця є запортками.

У СВІТІ

● **У Лондоні** проголошено на продаж Біблію, з якою ішов Чарльс І. на ешафот, засуджений на смерть за Кромвелла 30 січня 1649 р, Безпосередньо перед своєю смертю король подарував ту Біблію єпископові Жакстонові, але його нащадки продали її у 18-му сторіччі родині Клоттон-Брок. Ален Клоттон-Брок хоче тепер продати її за 100,000 долярів. Таку ціну буцім-то дає одна американська бібліотека.

● **До Еспанії** є цього літа такий наплив закордонних туристів, що в одному пункті над Середземним морем нараховано впродовж 24-ох годин 14 600 авт з 52 000 пасажирів. Хоч закордонний турист видає в Еспанії пересічно по 14 дол. денно, проте Еспанія куди дешевша за Францію і Німеччину.

● **У Франції**, в Нормандії, недалеко міста Сант Мальо і в затоці тієї назви та в гирлі ріки Ранс будують першу могутню водну електрівню, яка братиме енерґію від морських хвиль. Будова почалась два роки тому і потриває ще 4 роки. Та електрівня має давати 544 мільйони кіловат-годин річно і постачати світло та електричну енерґію на всю Нормандію. Цей проєкт зродився з ідеї през. Ф. Д. Рузвелта збудувати таку електрівню в затоці Пасамакодді, але тієї ідеї в Америці не зреалізовано.

● **Новим амбасадором Індії** в Об'єднаних Націях стала пані Віляя Лакшмі Пандіт, сестра прем'єра Неру. Вона була президентом восьмої сесії Генеральної Асамблеї, — єдина жінка, що мала ту високу честь.

● **У перенаселеному Гонґ Конґу** такий брак води, що тамошнє британське управління рішило переговорювати з китайськими комуністами, чи не можна б постачати воду Гонґ Конґові окремим водопроводом з провінції Квантунґ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate or postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Іспит у В'єтнамі

В історії американської закордонної політики бували періоди, коли найбільшу в ній ролю грали президентські дорадники, як полковник Едвард М. Гаус за Вудро Вілсона, — інколи президенти бували самі міністрами закордонних справ, як Ф. Д. Рузвелт, а інколи державні секретарі зосереджували в своїх руках всю закордонну політику, як це робив Джан Фостер Доллес за Д. Д. Айзенгавера. Так звана персональна дипломатія, що її стосували деякі президенти і державні секретарі в цьому сторіччі, роз'їжджаючи по всьому світу, відсували в тінь амбасадорів в чужих країнах. Теперішньому державному секретареві Дінові Раскові знавці відносин признають велику терпеливість і хист ладнати справи з багатьма професорами - дорадниками, що їх президент Кеннеді прийняв спершу до штабу Білого Дому, а згодом включив до Державного Департаменту.

Однак, переконливим доказом того, що не завжди можна керувати й правильно вирішувати всі закордонно - політичні справи у Вашингтоні, може бути Південний В'єтнам, мала азійська країна, фізична екзистенція якої залежить виключно від збройної і грошової допомоги збоку Америки. Режим президента Південного В'єтнаму, Нґо Дінг Дісма, був завжди реакційний, диктаторський, без зрозуміння для соціяльно - економічних реформ і тому в народі непопулярний. ЗДА підтримували Нґо Дінг Дісма за його тверду антикомуністичну лінію. Але до попередніх хиб свого режиму Нґо Дінг Дісм додав ще кампанію проти буддистів, які становлять 70% населення країни. Цей конфлікт триває вже від 8-го травня цього року, коли-то в'єтнамська поліція убила 9 буддистських демонстрантів, які протестували проти заборони вивісити прапори на крамницях. Амбасадор ЗДА Фредерік Нолтінґ палко підтримував режим Нґо Дінг Дісма, але дораджував йому піти назустріч вимогам буддистів і замиритися з ними. У відповідь на те становище Америки брат Нґо Дінг Дісма, головний дорадник й шеф таємної поліції, та його дружина, що грає ролю сірої еміненції, радили публічно застосувати фізичні репресії проти буддистського проводу, і накидались на Америку.

В цій ситуації Вашингтон відкликав амбасадора Нолтінґа і призначив на його місце колишнього массачусетського сенатора Генрі Кебота Ладжа, який на становищі амбасадора ЗДА в Об'єднаних Націях виявив великий дипломатичний хист і здобув собі таку повагу, що став кандидатом республіканців на віце - президента в останніх виборах. Дін Раск прославляв його, як „одного із сучасних великих американців", якому Уряд доручив важку місію. Насправді ця місія нині ще трудніша, як була кілька днів тому. Бо ось уряд Нґо Дінг Дісма, всупереч американським порадам і власним обіцянкам, замість замиритися з буддистами, пішов на шлях поліційно - військових репресій, побоїв, масових арештувань, нищення буддистських святинь та пресової цензури і декрету про вийнятковий стан.

Перед амбасадором Ладжом, який матиме проти себе і комуністичних фанатиків, і упертих та короткозорих людців в офіційній державній верхівці Південного В'єтнаму, стоятиме завдання повести співпрацю ЗДА з тією країною так, щоб запевнити і приспішити перемогу над комуністичною агресією. Ще перед його приїздом — йому грозили атентатом, що його можуть виконати різні провокатори. Генрі Кебот Ладж, який має нині 62 роки, колишній високий старшина, людина відважна і непересічно мудра та метка. Трудно було знайти кращу людину для такого важкого іспиту.

Два роки Союзу для Поступу

17-го серпня 1963-го минуло два роки з часу, коли у Пунта дель Есте, в Уруґваї, представники американських держав із ЗДА включно підписали хартію Союзу для Поступу. Встановлену цією хартією широку програму допомоги для країн Південної і Середньої Америки почали здійснювати зараз же після підписання з видатною участю ЗДА, і сьогодні вже можна робити деякі підсумки її успіхів.

На реалізацію цієї програми виасиґнували ЗДА досі $2 180 000 000 і з тієї суми розподілили вже $1 508 000 000 упродовж 1962 і 1963 фіскальних років. З виплачених фондів започатковано вже реалізацію 392 окремих проєктів у 23 південно- і середньоамериканських країнах і територіях. Статистичні таблиці Союзу для Поступу виказують 140 000 новозбудованих домів, 8 200 шкільних кляс, надрукування та поширення 4 000 000 шкільних підручників. Крім того, південноамериканські фармери одержали 160 000 сільськогосподарських позик, для 700 громад збудовано водопровідні системи і криниці, в 900 місцевостях постали шпиталі і медичні осередки.

Не зважаючи на ці безперечні досягнення, усі вони є ще краплею в морі в обличчі вимог і потреб, що їх має понад 210-мільйонове населення південно- і середньоамериканських держав. Експерти, наприклад, обраховують, що населення цих країн потребує річно яких 1 000 000 нових домів — приблизно в шість разів більше, як збудовано за останні два роки.

І ЗДА і політичні та громадські проводи заінтересованих південноамериканських держав свідомі всіх трудноців, що стоять перед дальшою реалізацією започаткованої в рамцях Союзу для Поступу програми. Наявні недотягнення і недостачі в її реалізації не знеохочують відповідальних за її здійснення чинників, зокрема не зражується ними президент Кеннеді. Другу річницю тривання цієї допомогової програми Президент ЗДА використав для ствердження, що ЗДА і далі продовжуватимуть підтримувати розпочату ними допомогою Союзу для Поступу „мирну революцію" в Південній Америці, і що зроблене досі є тільки початком довгої подорожі, яка мусить бути закінчена. Визначаючи дотеперішні успіхи, як дуже додатні, Президент водночас із цим ствердив цілком відкрито наявність великих труднощів і ще більших потреб, що мусять бути переможені і заспокоєні.

Позитивно оцінюють моральні й матеріяльні успіхи програми Союзу для Поступу також політичні і господарські кола ЗДА і самих таки заінтересованих країн. Найважливішим моральним успіхом вважають те, що до проводу в більшості цих країн приходить молода керівнича верства, вироблена передусім технологічно, яка починає стосувати нові ідеї і нові методи в політичному і господарському житті своїх країн. Ця нова кляса „менаджерів", що приходить на зміну старим „політиканам", дивиться зовсім інакше, цілком тверезо й реально, на взаємини між країнами Південної Америки і ЗДА, а водночас — ставлячись неґативно до комунізму і його міжнародної підривної роботи — шукає ближчої й успішнішої розв'язки пекучих соціяльних проблем .

Ці здорові тенденції у внутрішньому розвитку країн Південної Америки скріплюють віру ініціяторів і реалізаторів Союзу для Поступу в здоровий і успішний господарський і політичний розвиток їхніх країн, що має завершитися утриваленням їх національної незалежности і господарської та політичної суверенности.

К. Крупський

НЕОПРАВДАНИЙ ЗАКИД ЛОРДА

(I)

Уже кілька років система американського шкільництва є об'єктом критики таки ж власної американської преси, на сторінках якої забирали голос у цій справі не тільки педагоги та виховники, але також передові журналісти і громадяни з різних кол. У цій критиці не бракувало здорових, але також і крайніх думок та поглядів.

Ця критика шкільництва ще й досі не затихла. Тут і там в газеті чи журналі появляються статті, автори яких порушують цю важливу справу. Ось, наприклад, поважний журнал „Нейшенс Бизнес" за липень цього року містить статтю Фелікса Морлея, з якої наведемо кілька початкових уступів:

„Це був незвичайний міжнародний випадок, коли недавно британський міністер освіти, лорд Гейлсгем, критикував у парляменті американські виховні методи. На домагання вияснити, чому так багато англійських науковців покидає батьківщину, щоб зайняти керівні становища в Америці, шляхетний лорд гостро відповів: „З'єдинені Держави Америки мусять паразитувати на мізках інших народів тому, що не мають відповідної власної освітньої системи". Це була нетактовна заувага, і за неї зробили лордові Гейлсгемові докір, як його парляментарні колеґи, так і різні британські коментатори; кілька з них пішли так далеко, що назвали його критицизм безглуздям. Навіть ті американці, які об'єктивно вивчили нашу систему народної освіти, заперечили слушність такого обвинувачення.

„А тепер добре удокументоване обвинувачення, далеко тривожніше від висловленого британським міністром освіти, обвинувачення, що непокоїть виховні заклади від стейту Мейну до Каліфорнію, появилося у книжці „Неосвіченість американських учителів". Автор цієї книжки, д-р Джеймс Д. Кернер, уважає за головну причину недомагання американських публічних шкіл брак добре зорганізованої керівної установи виховників, яка не лише контролювала б адміністрацію і навчання, але також вчила б учителів, як треба вчити, бо теперішні директори за малими виїмками самі практично і теоретично не є добре освіченими".

„Д-р Кернер сам є вчителем і провів два роки на дослідах, відвідуючи університети та коледжі, в яких підготовляються вчителі. Він каже, що новий і дедалі популярніший науковий ступінь „Ed. D." (доктор педагогіки) дуже легко набути, бо для цього вистачає лише написати дисертацію на таку, наприклад, тему, як „Дослідження емоційности футболістів гайскулів" і в цій дисертації прийти до висновку, що чим важливіші ті чи інші футбольні змагання, тим вищий емоційний позем дружини. Хоч цю ілюстрацію хтось може назвати крайньою — пише д-р Кернер — залишається фактом, що цей докторат „найлегше осягнути.

„Одержання такого „докторату" веде людину до ключових позицій в освітній ділянці і забезпечує респект збоку тих людей, які думають, що говорить він за професійне знання, хоч направду небагато знання криється за цим „E. D.", що його д-р Кернер називає зігрдливо „едуканто". Якщо не усунуть цього „обманного" елементу, який д-р Кернер бачить у вишколюванню вчителів, не можна сподіватися поліпшення освітньої справи ані від коштовних шкільних будинків, ані від підвищення платні вчителям.

Поліпшення принесе лише відновлення старомодної поваги до самої справи навчання".

Автор статті від себе додає, що освітні проблеми є тепер головними темами для газет. *Пропускання лекцій*, вандалізм та школярські ґенґи — все це вказує на те, що шкільна кляса стає місцем нудьги, бо там віддають перевагу „методології" навчання над дійсним навчанням.

Злочинність молоді треба у великій мірі приписати бракові інтелектуального змісту та дисципліни в публічних школах, каже автор статті. Він признає, що кожна дитина потребує керівництва, і, коли батьки не можуть його дати, школа повинна взяти розпещених у свої руки. Але треба сумніватися, чи поможе щось у цій справі надавання докторату недопеченому психологові і розгадування цим психологом комплексів, які криються за Івасевою неохотою до науки.

Автор статті критикує федеральну допомогу, яка в більшості зуживається на декорацію коштом освіти, і тому до деякої міри оправдує лорда Гейлсгема, заявляючи, що Аґенція Міжнародного Розвитку пробує тепер вчити інші країни нашого „едуканто". Ця аґенція грішми платників податків „нагородила" Вчительський Коледж Колумбійського Університету сумою — $ 187 500, яка має бути витрачена на ... реформу і розвиток освітньої системи в — Перу.

В червні ця аґенція подала до відома, що буде вишколювати 1 000 вчителів для Болівії. У світлі нашої расової проблеми та недомагань у власному шкільництві — пише автор — здається дивним, що федеральний уряд видає мільйони долярів на освіту чужих дітей.

Проте в кінці статті автор ствердує, що публічний тиск, який іде через шкільні ради, батьківські організації і виборчі урни, вже дає добрі висліди у справі поліпшення шкільництва.

Критика системи американського шкільництва найбільш вразила тих американців, які уважали, що ця система — найкраща у світі. Одначе, це неправда, що недомагання в американському шкільництві відкрили совєтські „спутніки". У такій великій державі, як Америка, ніщо не робиться припадково чи навмання. Тут існує багато дослідчих інститутів і плянувальних комісій, тут зорганізована широка виміна студентів з іншими країнами, що дає потрібний образ власного шкільництва. „Спутніки" тільки сколихнули широкі маси, але чинники, завданням яких є стежити за шкільництвом, бачили й бачать його додатні та від'ємні сторони.

(Далі буде)

НА ТЕМИ ДНЯ

„О, бой, о, бродер!.."

Кажуть, що один закоханий молодий чоловік якось запитав священика, чи поцілунок — це гріх? На це мудрий духовник відповів:

— Сам поцілунок — ні, але він часто веде до гріха ...

Отаке виходить і у нас з постійним уживанням англійської мови нашими молодими хлопцями й дівчатами: вживати її — це жадний гріх, але вживання виключно цієї мови веде до гріха — до забування своєї рідної мови. Тому ми, батьки, й б'ємося, мов риба об лід, у хаті, в церкві, в народному домі, роблячи все можливе, щоб якомога рідше допускати нашу молодь до отого „гріховного поцілунку" — вживання англійської мови між собою.

Але буває, що ми резиґнуємо, махнувши на все рукою, не витримуючи денаціоналізуючого наступу еміґраційної дійсности, а самі себе заспокоюємо новознайденим переконанням, що, мовляв, любити Україну, а при потребі навіть умерти за її волю, можуть наші діти і не володіючи українською мовою. Такі зрезиґновані батьки належать до великих оптимістів, якщо не мрійників, бож у кожній своїй дитині хочуть убачати обов'язково майбутню людину не абиякого духа, великого формату, бож тільки люди великого формату можуть стати аж такими патріотами. Їх знала наша історія. Їх маємо й тепер. І якщо дитина такого батька - оптиміста чи мрійника і виросте якраз на таку особистість (дай, Боже!), якщо той батько вже не всилі запобігти „гріховному падінню" сина чи доньки, яким „легше" чи „практичніше", чи просто „приємніше" порозумiватися із своїми колеґами - українцями англійською, а не українською мовою, — тоді варто бодай прислухатися до тієї „англійщини", що вони її вживають.

Не кажемо тут про правильність вимови англійських слів — вона нашої молоді бездоганна. Занотуємо лише прикре явище, яке ніде нами, на жаль, не поборюється. Це — вживання нашими підлітками і молодими людьми, що студіюють або й закінчили вже студії, невідповідних слів і виразів, які аж ніяк не можуть бути введені в лексикон майбутніх лікарів, інженерів, учителів чи адвокатів.

Не місце в газеті перечисляти ті слова, вирази і звороти. Їх можна почути скрізь, а найбільше на рогах вулиць великих міст або з уст молодця, що виходить із шинку. Але чути їх від деяких наших дівчат і хлопців десь біля церкви чи народного дому, якби таких прикладів було б і не занадто багато, — досить, щоб про це пригадати не тільки їм самим, а й їхнім батькам.

Візьмемо для прикладу пару невинних слів: „О, бой!, О, бродер!"

Це — відомі і широко вживані в Америці слова - паразити. Вони звучать не так уже й зле в устах захопленої чимсь дитини. Але коли ви чуєте, як із гурту молодих хлопців і дівчат з дипломами гайскулів і коледжів безперебійно вилітають „О, бой! ... О, бродер! .." вам тяжко погодитися з дійсністю, що це ж — бесіда чи розмова інтеліґентних людей, отих майбутніх інженерів, лікарів, учителів, правників. Бож від них хотілося б завжди чути, якщо вже не рідної української, а англійської, то бодай не звичайної, банальної чи й вульґарної „комон інґліш" з отими „боями", „бродерами", та „шарапами", а інтеліґентної мови гайскулів, коледжів і університетів. Чи гріховний „поцілунок" — вживання англійської мови — приведе до „гріха" — забуття української, чи ні, — хай буде той „поцілунок" бодай чистий та вухові слухача приємний.

Іван Овечко

Михайло Прокопів

ПО 56 РОКАХ — НА УКРАЇНІ

(II)

На другий день, 2-го червня, нас повели до сусіднього готелю „Метрополь" на снідання. Цей уже цілком „буржуазний", і бідному москвичеві туди годі попасти, а як попаде, то мусить бути чисто вдягнений і з грішми. Їжа в цім готелі майже така сама, що і в готелі „Арменія", але, як на робітників, надто дорога. До „Метрополю" на снідання й обіди возять туристів — „буржуїв і доробкевичів" — з усього світу.

Під час нашого перебування в Москві представники „Інтуриста" показували нам різні пам'ятники, будівлі, державні установи і музеї — все те, що колись будували для своїх царів їхні піддані. Москвичі не звертали на нас майже ніякої уваги.

Оглядаючи місто, ми бачили всюди ті самі сцени: довгі черги під крамницями і жінок різного віку, що важко працювали на будівельних та інших пуличних роботах, заробляючи по 35-40-45 рублів на місяць.

Усі вулиці в Москві, зокрема поблизу Кремлю, втримуються в дуже великій чистоті. Як ми дізналися, в цій справі видано суворі розпорядження, бо совєтська влада хоче, щоб місця, що їх відвідують закордонні туристи, були дуже чисті. Вулиці і площі Москви замітають жінки, вбого одягнені, великими мітлами в руках. Усе сміття вантажать вони на брудні смітярки, що їх, мабуть, ніколи ніхто не чистив. Заробляють ці жінки - прибиральниці, як ми дізналися, по 25-30 рублів на місяць, значить пересічно по 30 американських долярів.

З чистих вулиць середмістя я зайшов трохи далі, в ті квартали, де живуть ті замітальниці і інші совєтські чорнороби. Паркани біля хат там поломані, ніхто їх не направляє. Немає ні зелені, ні квітів, як на головних вулицях. Туристам тих хат не показують.

Поїхав я також на колгоспний ринок. Колгоспники, що продають там мізерну продукцію своїх присадибних ділянок, худі, виснажені працею. Картоплю, овочі або іншу городину приносять вони у мішках на плечах, і на базарі стоять над цим своїм „майном" чи в дощ чи в погоду, чекаючи на покупця. Від колгоспників можна почути інколи, як лають вони всю совєтську владу і самого Нікіту Хрущова.

Мав я нагоду відвідати у Москві також і церкву. Під церквою було багато жебраків - інвалідів останньої війни. Серед жебраків бачив я і жінок з малими дітьми — усі вони просили ради Христа допомогти їм чимнебудь. Вражало, що всі люди в церкві були дуже вбого зодягнені.

Представники „Інтуристу" показували нам „Большой" театр опери й балету, що в ньому вміщається понад 2 500 людей, великі парки і сквери, пояснюючи, що московський „парк культури" — найбільший у світі. Водили дивитися й на готель „Україна", збудований по другому боці ріки Москви. На маленькій таблиці на стіні готелю написано, що будовано його п'ять років і що коштує він $95 000 000. Представники „Інтуриста" хвалились, що в Москві буде поставлений пам'ятник Тарасові Шевченкові. Стоятиме він перед будинком готелю „Україна", на набережній імени Т. Шевченка.

На готелі написи російською й українською мовами. Всередині цього справді люксусового готелю багато плякатів про свободу, рівність і братерство. Але живуть там тільки видатні партійні та державні діячі і багаті туристи. В той час, як совєтські бюрократи можуть користуватися всіма вигодами цього готелю, робітники і колгоспники живуть ще й досі здебільша по обдертих хатах, без лазнички й туалети. Виходки для робітників, як і колись, по дворах. Ось такий московський шлях до комунізму.

3-го червня оглядали ми метро - сабвей. Кожного дня ця підземна залізниця перевозить, казали нам представники „Інтуриста" — 3 000 000 людей. Безперервно їдуть нею робітники до праці чи з праці. Сюди на окремі стації привозять туристів, щоб показувати їх пишноту — мармурові стіни із статуями і плоскорізьбами. Є між тими стаціями і зупинка „Київ" з картиною „В'їзд Б. Хмельницького до Києва".

Після вечері нам дано до вибору або йти до „Большого" театру на „Лебедине озеро", або до кіна або до українського театру на вулиці Горького. Я з одним колеґою із нашої групи вибрав останнє: пішли оглядати популярну п'єсу „Фараони", що її українською мовою ставила група українських артистів. Гарна це штука, але нам здавалося, що на сцені йде „Сатана в бочці" така вона була спотворена і перероблена на комуністичний лад з усякими енкаведистами, комісарами, буржуями. Проти такої переробки п'єси почала обурюватись одна жінка - вчителька, що сиділа коло нас, але тільки тоді, коли довідалася, що ми прибули з Америки і не маємо нічого спільного із партією.

Оглядали ми Кремль і мавзолей Леніна. Цікаво, в мавзолеї побачили небагато, хіба те, що через нього кожного дня переходять тисячі людей з різних кінців світу. Відвідали ми також Історичний музей. В ньому є на що подивитися. Зокрема бачили ми портрети наших князів: Олега, Ігоря, Святослава, Володимира, Ярослава Мудрого й інших, а під ними написи, що це — „русскіє князья". Оглядали й царя - пушку в Кремлі, і царські кімнати, і трони, все це в золоті і дорогоцінних каменях, усе гарно збережене й вичищене. — знову ж таки бідолашними жінками, що їм платять у місяць половину того, що у ЗДА заробляє на тиждень пересічна робітниця.

Оглядаючи Москву, при кожній нагоді, чи то в парках, чи на вулицях, старалися ми довідатися від людей, як їм живеться, скільки вони заробляють. Не зважаючи на те, що совєтські люди боялися здебільша говорити відверто з чужоземцями, нам пощастило таки дещо дізнатися і розповісти їм про життя в ЗДА. Так довідалися ми, що багато робітників працюють тільки щотретій день, заробляючи приблизно стільки ж, скільки вуличні прибиральниці; що найгірше приходиться колгоспникам, бо вони заробляють у своїх колгоспах не раз по 50 копійок на день або по два-три фунти збіжжя на трудодень. Воєнні ветерани одержують — прості вояки по 10 рублів на місяць, інші по 15-20 рублів. Один колишній солдат, що втратив під Ленінградом обидві ноги, сказав мені, що одержує він всього 20 рублів пенсії.

Д. Квітка

ПОДОРОЖ ПО ЕВРОПІ

(III)

Молодь може зробити зсередини те, що нам не вдалося зробити іззовні: здобути світову опінію, змінити політичне думання державних мужів чужих країн у користь української визвольної боротьби. Але якби навіть наступні ґенерації цих по крові й культурі українців забули свою матірну мову, якщо вони збережуть українську душу — справа України поза її етнографічними межами буде в добрих руках. За добрий приклад може послужити цим нашим французьким, німецьким, американським українцям президент ЗДА, Джан Ф. Кеннеді, який нещодавно відвідав землю своїх прадідів і з гордістю признавався до свого ірляндського роду. Ірляндці поза межами батьківщини можуть бути горді за роботу, яку вони виконали, допомагаючи батьківщині в її боротьбі за державну самостійність.

Зворушливою була сцена, коли після панахиди на могилі полк. Коновальця підійшов до нас добродій з 10-річною дитиною, що тримала його за руку. Незнайомий сказав, що називається він Теодор Ткачук, з села біля Володимира на Волині. Дівчинка, це його донька з мішаного подружжя. Вони живуть у Касселі, і мати - німкеня навчила дитину говорити по-німецьки. Але батько українізує її, і до Роттердаму приїхали вони для того, щоб дитина пізнавала історію України також на могилах її героїв. Донька, яка знає кілька слів по-українськи, заявила, що вона — українка. Вірю, що ця дівчинка буде колись виконувати ролю української амбасадорки в Німеччині. Навіть й тоді, якщо не говоритиме українською мовою .

Побіч Роттердаму, Голляндія має ще один осередок, на який звернені очі не тільки українців. Це — місто Утрехт, де існує і діє так званий Візантійський Хор, душею, керівником і дириґентом якого є проф. д-р Мирослав Антонович. Крім дириґента, всі співаки — голляндці. Ми мали нагоду почути цей хор і говорити з його дириґентом у Роттердамі під час жалобних відзначень 25-роковин смерти сл. п. полк. Євгена Коновальця. Ми були захоплені цим хором. Я не є фахівцем, щоб давати йому оцінку, але оповім один епізод, про який знає дуже мало українців, хоч він відбувся на очах мільйонів глядачів.

У квітні 1962-го року американська телевізійна сітка НБС, що має відому програму „Сьогодні", передавала майже цілий тиждень від 7-ої до 9-ої год. ранку свою програму з Голляндії, з Утрехту. Одного разу, говорячи про любов голляндців до музики, заповідач сказав: „А зараз почуєте один з найкращих хорів — Візантійський хор, що відспіває вам українську народну пісню". Керівник програми, Гюг Давн, здивовано запитав: „Як це, голляндський хор співатиме українську народну пісню?" На те заповідач відповів: „Бо дириґентом цього хору є українець". Цей епізод говорить сам за себе.

Програму „Сьогодні" слухає вся Америка. І вона слухала, як цей „наш" хор чарівно співав: „А ви, старі, йдіть додому, молоді танцюйте". Д-р Мирослав Антонович заслуговує від нас на велике признання.

У Роттердамі ми зустріли „сметанку" українського націоналістичного руху. Хоч кожна його група уважає себе за єдиного спадкоємця й виконавця заповіту Коновальця, все ж треба відзначити факт, що таки спільно в той самий час стояли вони перед Його могилою.

З Роттердаму до Парижу

Уже в Роттердамі ми зустрілися з інж. Аркадієм Жуковським, співавтором книги „Буковина — її минуле й сучасне", його дружиною Терезою та з п. Лазовінським, адміністратором „Українського Слова", що приїхали туди особовим автом. Ми радо згодилися їхати з ними до Парижу. До нас долучився інж. Дмитро Андрієвський. 3-го червня ми вирушили в дорогу.

Був прекрасний соняшний день, але, крім дуже дбайливо оброблених нив, розмірно не злих доріг та славних вітряних млинів, ніщо не прокувало нашої уваги аж до кордону Франції.

Тим, що вибираються до Европи, цікаво буде довідатися, що в переїзді з Голляндії до Бельгії і з Бельгії до Франції нам не тільки не перевіряли пашпортів і не контролювали валізок, але на французькому кордоні ми навіть мусіли висісти з авта й прохати хоч на пам'ятку прибити візу на наші пашпорти. До речі, за всю нашу подорож тільки в Дітройті казали нам вікрити валізки і „деклярувати" на письмі, які й на яку суму привезли ми з собою европейські добра. Старій Европі не було цікаво знати, що ми ввозимо й що вивозимо із її країн.

Майбутнім туристам цікаво також буде знати, що наші господарі з Франції купували мануфактурні речі в Голляндії й каву, шоколяду та інші ласощі в Бельгії, бо, не зважаючи на спільний ринок різниці в цінах у поодиноких країнах цього ринку досить великі. Франція, особливо Париж, дуже дорога країна, навіть у порівнянні з Америкою. У Франції тільки вина й парфуми дешеві .

У Брюсселі ми поснідали в гостинній хаті родини пп. Рінаків у товаристві інж. Дм. Андрієвського .

Дмитро Андрієвський, це, мабуть, нині один із небагатьох практичних шукачів нових шляхів в українському націоналістичному русі. Він має відвагу називати речі на ім'я і мужньо приймає не раз злобні удари критики. Він має досить скромности признаватися, що є тільки шукачем, а не пророком нових правд. Він має рівночасно мужність твердити, що український націоналістичний рух переживає кризу, і піддавати нові думки, як цю кризу розв'язати.

Сот. Жигмонт Олексин
Клівленд

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ УСС І „РІДНА ШКОЛА"

Нам, Українським Січовим Стрільцям справа молоді і їхнього виховання й навчання — не чужа та не байдужа.

В 1914 році прибули ми до Леґіону УСС-ів разом з учнями гімназій і вчительських семінарій та університетськими студентами, щоб на жертвенику Батьківщини скласти все, що для нас найдорожче, до життя включно.

Між інструкторами й вихованиками усусусів великий відсоток становили гімназисти та народні вчителі, які інтересувалися та ще й тепер інтересуються вихованням й навчанням молоді.

Не буду згадувати живучих та досі ще активних усусусів, але згадаю тих, що від нас відійшли, як: отаман Галущинський і Гірняк, четар Рабій, четар Січинський, сотник Вітовський і четар Сіяк — два останні організатори українських шкіл Волині, та багато інших.

Усусуси зараз таки на початку свого існування взялися в Карпатській Україні до освідомлення тамошнього населення. Тяжко це приходилось, треба було протиставитися мадяронам з одного, а русотяпам з другого боку, але все таки кинули зерно національної свідомости між братній нарід, головно між молодь. На Волині також усусуси, організуванням українських шкіл, зробили велике діло.

Я навів ці факти з життя усусусів, щоб пригадати, що справа виховання молоді ніколи не була нам байдужою, тож нічого дивного, що ми ще й тепер слідкуємо за поступом виховання молоді в українському національному дусі.

Нас, усусусів, мало вже залишилося, бо ледве дві сотки в цілому світі, а й ці переступили вже границю обов'язкової активности, але не зважаючи на це радо віддаємо останки сил для добра українських шкіл.

Про значення збройного виступу Легіону УСС-ів проти відвічного ворога України — Москви всі із старшого покоління добре знають, але менше вже знає молодше покоління, а мало або й зовсім не знає третє, наймолодше, те, яке сьогодні полишене школам українознавства на виховання й навчання. Справа ця є важливим чинником у вихованні молоді в національному дусі.

Наближається 1964 рік — золотий ювілей УСС-ів. Добре було б, щоб усі вихованики шкіл, зокрема вчителі шкіл українознавства, а дідусі і батьки дома подали молоді до відома про значення збройного виступу Легіону УСС-ів до боротьби з катом України, про відновлення боротьби з Москвою по 205 роках від часу Полтави.

Щоб вихованикам прийти з допомогою, Станиця УСС-ів у Клівленді задумує видати коротеньку історію Леґіону в картинах.

Думаю, що не зайвим буде просити школи українознавства, щоб узяли активну участь у відсвяткуванні золотого ювілею УСС-ів.

„Веселка" вітає Конференцію педагогів

(Привіт Видавництва й Редакції журналу для дітей „ВЕСЕЛКА", Ред. Володимир Бараґура)

Видавницто й Редакція журналу для дітей „Веселка" шлють свій привіт Педагогічній Конференції й З'їздові Опікунів Шкіл Українознавства західньої округи, що відбуваються в Клівленді, й бажають їм якнайкращих успіхів та користей з їхніх важливих нарад в справах навчання, виховання та розбудови мережі українознавчих шкіл і покращання метод навчання українознавчих предметів. Подібні цілі й завдання має й „Веселка". — Видавництво й Редакція „Веселки" сподіваються, що вчителі, педагоги та опікуни й прихильники українознавчих шкіл у своїх нарадах візьмуть до уваги й ці можливості, які дає їм у їхній відповідальній праці „Веселка" й зарекомендують її вчителям, вихователям та учням, як допоміжний засіб у навчанні, вихованні, лектурі й розвазі.

о. проф. П. Шиманський
Клівленд

НАБОЛІЛІ ПИТАННЯ

Наболілих питань нашого шкільництва поза межами рідного краю ми маємо дуже багато. Підручники, методи навчання, дисципліна, виховання — про них писали й пишуть в часописах. Горячі умом подають уже свої думки до преси... мовляв: „Методи навчання у школах українознавства перестарілі та не пристосовані до нових умов..., там наші учителі вчать так, як учили в старому краю та взагалі не знайомляться з новими методами, а через те діти не цікавляться школою українознавства і ходять до неї тільки під примусом"...

Як старий 41-річний учитель мушу признати, що тут є кілька зерен правди, але не у всьому.

Маю приклади, де вживано різних метод, а все таки охоти до навчання не можна було викресати.

Правдою є, що методи навчання це важлива справа та що їх треба постійно відсвіжувати й удосконалювати, але, те все, що закидають не є причиною, що деякі діти не вчаться в наших школах, байдуже ставляться до науки, не уважають на лекціях, до підручників удома зовсім не заглядають, приходять неприготовані до школи, одне слово не люблять школи українознавства — з малими винятками.

На це складається більше, а не підручники, не методи. Джерело криється не в школі, але поза школою. І так:

1) усі діти в суботи є вільні і тому наші діти уважають суботню науку за ярмо, бо інші бавляться, або працюють, чи заробляють власні гроші;

2) діти вже з деяких щоденних шкіл виносять наставлення (маю докази), що українська мова їм є непотрібна;

3) матеріялістичний підхід до явищ снуспільного життя, мовляв: що мені дасть, або що буду мати з суботньої школи українознавства?;

4) діти, що їх вчимо, народжені поза межами нашої батьківщини, її зовсім не бачили, її не знають;

5) батьки наших дітей не присвячують їм належної уваги, не говорять з ними по українськи, не читають з ними, і т. д.

А який лік на це Все? Праця! Праця на педагогічних конференціях, праця товариств, що опікуються школами, праця в батьківських домах!

Бо тільки спільна праця всієї української громади над вихованням нашої молоді може дати потрібні висліди.

З НАШИХ БУДНІВ

ВІЙНА ЗА КОРОТКІ ШТАНИ

Може ще зарано сурмити на перемогу, бо війна фактично триває, але вже тепер можна сказати, що перший бій за короткі головічі штани в цій вільній країні так, якби виграний для нас, мужчин! Чия в цьому заслуга, хто йшов в аванґарді боротьби і проламав, так сказати, перший лід — цього ще не можна докладно сказати, й колись, безперечно, історія скаже своє тверде слово, хто це був: американські „бітніки", чи українські політичні еміґранти.

Довгі роки томились, страждали скитальські ноги, заковані в довгоштанські кайдани, навіть під час вакацій та пікніків, на дозвіллі! Десять років тому небагато знаходилося серед нас таких хоробрих, як Лісовий Архидідько першої ранґи Пік-Пясецький, що бувало, демонстративно тупцював попід хату п. Кобзяра в Гантері в коротких, зелених штанятах, але при цьому пояснював зацікавленим паням, що це — частина його пластової уніформи... Сьогодні чи то на „Союзівці" чи в Гантері чи на „Чорногорі" щодругий скиталець сміливо парадує в коротких штанях, із гордо піднесеною головою!

— Скінчилась злотська дискримінація! — як сказав достойний інженер Вінтоняк. — Довго дражнили нас наші пані своїми шортами — тепер надійшов день відплати!

Щоправда, то не гріх: важко було звикати до нових американських порядків нашому братові - скитальцеві, що бистроногим оленем гасав, бувало, у коротких штанях і в Рідному Краю, і в рідних таборах... Тут, рантом, у країні Чотирьох Свобід сказано йому: не можна, не випадає! Ви ж навіть в такому Ню Йорку не могли колись надибати крамниці, в якій можна було б купити таку необхідну для бувшого европейця деталь головічої гардероби! Пригадую, як боляче розчарувались одні мої знайомі, коли пішли до „супермаркету" купувати короткі штанці шестилітньому синкові...

Земляк - продавець, з Городенки родом, порадив їм у рідній українській мові:

— Нуу, хочете взяти мій едвайс?.. Забудьте за старий край і короткі ногавиці! Якщо ми, жидки, не запровадили тут такої моди, то й ви, скитальники не втнете тієї штуки.

Сьогодні не лиш відважні скитальці на вакаціях чи „бітніки" у Ґрініч Вілидж, але й елеґантні джентелмени з 5-ої Евню показуються час від часу на вулицях Ню Йорку в коротких штанях, і якось Статуя Свободи від цього не валиться. Хай живуть визволені головічі ноги!... Інша річ, що не завжди варто було їх визволяти з довгих штанів, зокрема, коли брати під увагу моменти естетичного, так сказати, порядку. Останні відвідини „Союзівки" та її чудового басейну впевнили мене в тому, що визволені головічі ноги не можуть бути, покищо, жадною конкуренцією для жіночих і на контестах краси напевно не здобули б першої нагороди (хіба на виставці кактусів...). Коли ж іде мова про справи принципіяльні, тобто зрівняння в правах мужчини з жінкою, то в цій царині ми, мужчини, мусимо занотувати поважний успіх!

Ікер

● **У Бомбаї в Індії** страйкували 30.000 міських робітників, до яких з солідарности приєдналися 17.000 водіїв таксівок. Власті почали масово виарештовувати страйкарів, покликуючись на те, що від осени мин. року в Індії все ще існує винятковий стан, під час якого всякі страйки заборонені.

● **Лондонська поліція** окувала тайною дальші розшуки за злочинцями, що 8-го серпня ц. р. напали на поштовий потяг і пограбували його на 7 354 995 долярів. Зате поліція виявила що знайшла давніших 30 000 фунтів (80 000 дол.) в пограбованих грошей, схованих в одному „трейлері". Разом віднайдено покищо дол. 761 367. За твердженням лондонських газет, поліція вже знає призвіще головного провідника того нападу, як теж призвища двох осіб, які за пограбовані гроші купили спортове авто і залишили його в ґаражі недалеко летовища.

Хрущов хоче наслідувати в СССР „робітничі ради" з Югославії

Београд. — Нікіта Хрущов, відвідавши фабрику тракторів в Раковіцах в Югославії, промовляв до тамошніх 1.800 робітників та хвалив югославські „робітничі ради", які діляться в Югославії адміністраційними функціями з директорами фабрик і, вирішують справи винагороди та норм виробництва. Тому, що раніше совєтські правителі таврували ті робітничі ради, як вигадку „ревізіоністів", тепер Хрущов пояснював, нібито теперішні робітничі ради в Югославії „є іншими, аніж вони були 10 років тому, — вони кращі". Хрущов заявив, що Совєтський Союз „є зрілий для демократизації управління у виробництві" та що оглядаючись за взорами до наслідування — Москва вишле до Югославії делеґацію, до якої входитимуть партійні робітники, лідери професійних спілок та члени обласних економічних рад для перестудіювання відносин в Югославії. У тій самій своїй промові Хрущов робив прозорі натяки не тільки на комуністичний Китай, але й на Румунію, яка в останніх місяцях виявила опозицію проти совєтського економічного пляну, який передбачав для Румунії ролю постачальника хліборобських продуктів і сирівців (ропи), зберігаючи за Совєтським Союзом монопольну ролю промислової країни. Хрущов кепкував, що „деякі соціялістичні країни" хочуть вести самостійну економічну політику, але водночас вимагають від Совєтів — кредитів. Проте водночас Хрущов застеріґся, що „ми не хочемо суперничати, а співпрацювати". У тій самій промові Хрущов не проминув нагоди для атак проти „імперіялістів" і „капіталістичних лакеїв", які називають народи за залізною заслоною „невільниками комунізму": „Я щасливий, що можу бачити невільників так добре зодягнених і годованих. Не за горами той час, коли ті, які глузують з нас, захочуть прилучитись до нашої системи, в якій живуть невільники". Хрущов знову також говорив про конечність „перегнати" продукцією капіталістичні країни.

Короткі вістки

● **В Італії** в першій половині серпня цього року виїхало 25 мільйонів осіб з великих і менших міст на село, в гори або над море. Водночас наплило туди стільки закордонних туристів, що, наприклад, в одному контрольному пункті на кордоні Австрії і Італії валка чекаючих авт з Австрії тяглась на 10 миль.

● **В Совєтському Союзі** західня „буржуазна" мода поступила так далеко, що навіть міністер культури Єкатерина Фурцева почала малювати собі уста. Одним з найбільш поширених предметів експорту із Східньої Німеччини є олівець до брів, а платівки з джезом знаходяться в усіх, хто має грамофон чи патефон.

З глибоким сумом повідомляємо Друзів, Приятелів і все Українське Громадянство, що 19-го серпня ц. р. упокоївся в Бозі на 76-му році життя наш Дорогий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДУСЬ

ВАСИЛЬ ЧАБАНІВСЬКИЙ

Генерального Штабу УНР
ГЕНЕРАЛ-ХОРУНЖИЙ

Тлінні останки Покійного спочивають в похоронному заведенні В. Музики і Сина, 2157 вест Шикаґо Ave., Шикаґо, Ілл. Панахиди відбудуться в четвер і п'ятницю в 8-ій год. вечера. Похорон в суботу: винос тіла і перевезення до Собору св. Володимира о 9-ій год. рано, а відтак на Православний Цвинтар в Шикаґо о 10-ій год. рано.

Горем прибиті:
ОЛЕНА ЧАБАНІВСЬКА, дружина
ТАМАРА ТИМЦЮРАК, донька
БОГДАН ТИМЦЮРАК, зять
ЯРКО ТИМЦЮРАК, внук

У безмірному болю і смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 22-го серпня 1963-го року в Ню Гейвені, Конн., відійшов у Вічність наш Найдорожчий

БАТЬКО

о. ПЕТРО ГАРАСИМЧУК

заосмотрений Найсвятішими Тайнами, на 91-му році життя.

Тіло Покійного буде перенесене з похоронного заведення Маркевича до церкви св. Михаїла в Ню Гейвені в неділю о год. 3:20 по полудні.

Похорон відбудеться в понеділок, 26-го серпня ц. р., о год. 9-ій рано з участю Їх Ексцеленції Єпископа Йосифа Шмондюка та інших Високоподобних Отців.

Горем прибиті:
ГАЛЯ, ЛЮБОВ, ДАРІЯ, СТЕФАНІЯ — доньки
д-р РОМАН, ЄВГЕН, ЗЕНОН — сини
д-р ЕМІЛІЯ СМАЛЬКО, СТЕФАНІЯ НАЗАРЕВИЧ — невістки
о. СТЕФАН ПАЛАМАР із Родиною — зять

З великим жалем повідомляємо все Українське Громадянство, що дня 20-го серпня 1963 року, трагічно нагло помер настоятель УПЦ св. Вознесіння в Нюарку, Н. Дж.

ВСЧ. О. ПРОТОІЄРЕЙ

ВОЛОДИМИР БУКАТА

В особі отця Протоієрея українське суспільство, а особливо молодь втратила великого як духовного так і громадського діяча.

Похорон в суботу 24-го серпня з церкви св. Вознесіння на Український Православний Цвинтар в Бавнд Брук, Н. Дж.

Закликаємо Молодь і Українське Громадянство до численної участи в похоронах.

Висловлюємо співчуття Родині Отця В. Букати та Парафії св. Вознесіння в Нюарку, Н. Дж.

ОДУМ В США

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА в ЗДА
повідомляє, що

8-ий КРАЙОВИЙ З'ЇЗД БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1 УД УНА

У 20-РІЧЧЯ ПОСТАННЯ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА
— відбудеться —

у днях 31 серпня та 1 і 2 вересня 1963 р.

на ОСЕЛІ ім. О. ОЛЬЖИЧА в ЛЕГАЙТОНІ, Па.

ПРОГРАМА З'ЇЗДУ:

Субота, 31-го серпня 1963 р.
год. 9-та: Реєстрація учасників З'їзду
год. 12-2: Обід
год. 2-го: Ділові наради З'їзду
год. 8-ма: Вечеря
год. 9-та: Забава

Неділя, 1-го вересня 1963 р.
год. 9:30: Апель кол. вояків 1-ої Української Дивізії та звіт Головнокомандуючому УНА Ген. Штабу Ген. Полк. П. Шандрукові
год. 10-та: Полева Служба Божа
год. 12 та: Прогулька до Нової Швайцарії
год. 1:30: Ювілейний Бенкет з нагоди 20-річчя постання 1 УД УНА
год. 5:45: Слово до гостей Полк. Ліщинського
год. 6-та: Виступ „Веселого Львова"
год. 8-ма: Вечеря
год. 9-та: Забава

Понеділок, 2-го вересня 1963 р.
Товариські гутірки, купання, від'їзд учасників З'їзду

До численної участи у З'їзді запрошує всіх кол. дивізійників, українських комбатантів та всю українську громадськість

КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА в ЗДА

БОГ і БАТЬКІВЩИНА!
„БОРИСЬ І ДОБИВАЙСЯ БАТЬКІВЩИНИ!"
Л. Українка

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ
— влаштовує —

12-ий ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ

в днях 31 серпня, 1 і 2 вересня 1963 року

на ОСЕЛІ СУМА в ЕЛЛЕНВІЛІ, Н. Й.

В ПРОГРАМІ:

Субота, 31-го серпня:
1. Год. 11:30 — Відкриття Здвигу, піднесення прапорів і денний наказ;
2. Міжосередкові спортові змагання;
3. Попис сумівських гуртків мистецької діяльности;
4. Сумівські вогні і привіт Здвигові в Клівленді;
Год. 9-та — Забава з танцями.

Неділя, 1-го вересня
1. Год. 10-та — Служби Божі;
2. Год. 11:30 — Маніфестаційна частина, промова, привіти і схвалення резолюцій;
3. Дефіляда Осередків СУМА;
Год. 8-ма — Забава з танцями — льотерія.
4. Фінальні мистецькі виступи Осередків СУМА;

Понеділок, 2-го вересня:
1. Год. 10-та — Проголошення вислідів і роздача нагород;
2. Закриття Здвигу.

●

УВАГА! В неділю 1-го вересня о год. 4-ій пополудні на спортовому майдані Оселі СУМА в Елленвілі відбудуться товариські спортові змагання копаного м'яча між командами американської професійної ліги: „ТРИЗУБ" — Філядельфія, першун Америки і „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — Нюарк, фіналіст за чашу Люїса.

●

До забави гратиме оркестра п. ТЕЛЮКА з Бофало.

●

Запрошуємо на Здвиг всю Українську Молодь і старше Громадянство!

КАРТЕРЕТ, НЮ ДЖЕРЗІ

27-ий Український Православний День

Неділя, 1-го вересня 1963 рік

В СВЯТОДМИТРІВСЬКОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДСЬКОМУ ОСЕРЕДКУ — 681-691 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.

Початок в год. 2-ій по пол.

N. J. Turnpike Exit 12. Громада гостям рада!

Комітет Чортківської Округи в Ню Йорку
ВІДДІЛ В ТОРОНТІ, КАНАДА

Має шану запросити Вас з Родиною на

З'ЇЗД

УРОДЖЕНЦІВ БУВШИХ ПОВІТІВ: БОРЩІВСЬКОГО, ЗАЛІЩИЦЬКОГО, КОПИЧИНЕЦЬКОГО й ЧОРТКІВСЬКОГО

який відбудеться

в СУБОТУ, 31-го СЕРПНЯ 1963 року

в приміщеннях нової, елегантної гостинниці-ресторану

"MAYFAIR INN," 1184 Queensway, Toronto, Canada

ПРОГРАМА:
1. Год. 12 — Реєстрація учасників З'їзду
2. Год. 2 — Відкриття З'їзду
3. Інформації про дотеперішню діяльність
4. Обговорення видавничих справ і наміченя дальшої діяльности
5. Мистецькі виступи, виставка образотворчого і народнього мистецтва
6. Бенкет

Просимо ласкаво зголошувати свою участь у З'їзді та залучити $5.00 від особи на покриття коштів З'їзду та бенкету, на адресу:

Mr. IVAN R. NOSYK, 66 Hilton Street, Toronto 4, Canada
Telephone: LE 4-8148

ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
— влаштовує —

31-го серпня і 1-го вересня 1963 року

у відпочинковій оселі „КИЇВ" біля ТОРОНТА

ВЕЛИКУ ЗУСТРІЧ ОДУМ-у США і КАНАДИ

В ПРОГРАМІ ЗУСТРІЧІ:

Субота, 31го серпня 1963 р.
Від год. 12-ої дня: СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ.
О год. 8-ій вечера: ЗАБАВА.

Неділя, 1-го вересня 1963 р.
О год. 10-ій ранку:
СОБОРНЕ ПОЛЬОВЕ БОГОСЛУЖЕННЯ.
ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ. ФІНАЛЬНІ СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ. ВАТРА
Конферансьє: М. Понеділок з Ню Йорку.

По докладніші інформації проситься звертатися до місцевих філій. На автобус зголошення приймається до 25-го серпня. Зголошуватися до: S. Lobodenko, 5720 North 12th Street, Philadelphia 41, Pa.

Закликаємо всю Українську Молодь та Громадянство до численної участи.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. ВОЗНЕСІННЯ в НЮАРКУ, Н. Дж., 675 So. 19th

ділиться сумною вісткою, що дня 20-го серпня 1963 р. відійшов від нас з невіджалуваною втратою Найдорожчий наш Душпастир

сл. п. о. ПРОТОІЄРЕЙ

ВОЛОДИМИР БУКАТА

Всі похоронні відправи відбудуться в місцевій церкві св. Вознесіння:

П'ятниця, 23-го серпня: о год. 9-ій ранку — ЗАУПОКІЙНА СВ. ЛІТУРГІЯ,

о год. 7:30 веч. — ІЄРЕЙСЬКИЙ ПАРАСТАС.

Субота, 24-го серпня: о год. 9-ій ранку — ПАНАХИДА в місцевій Церкві,

год. 9:30 ранку перенос тлінних останків до Церкви св. Андрія в Бавнд Бруку, де відправиться СВЯТА ЛІТУРГІЯ архиєрейським чином і останні відправи, а опісля тлінні останки будуть поховані на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку.

ПАРАФІЯЛЬНИЙ УРЯД

Успіх сумівського Ансамблю з Міннеаполісу в Шикаго

15-го червня в Шикаго в залі СУМА ос. ім. Павлушкова показав своє мистецтво ансамбль осередку СУМА ім. гетьмана Івана Мазепи, що завітав до нас з Міннеаполісу. Це був вечір українських народніх танців, співів і музики. Виконання програми було чудове, загальну характеристику її можна висловити тільки такими словами: кожна точка була одна одної краща.

Заповідачка В. Крамарчук вітає присутніх, бажає приємної розваги та співдівається, що під впливом концерту, присутні перенесуться в уяві до наших рідних степів на Поділлі та до зелених Карпат. Розпочинаємо нашу програму гуцульського частиною.

Підноситься куртина, Перша точка — „При ватрі". Це живий образ. Перед глядачами гурт гуцулів, від дітей до старенького діда. Вони, задивлені в палаючу ватру, а їхні серця горять полум'ям „слухаючи відвічну пісню - казку. А в тій пісні переказується прадавні подвиги і славу нашого народу... Та чарівне враження від вечірньої ватри, що заворожило глядачів, оживляється виступом гуртка дівчат - гуцулок. Чистими, премилими, голосами проспівали вони „Верховину", кінчивши її гарним привітом до зібраних в залі.

Артистка оперного театру у Львові Л. Карпяк-Бенцаль проспівала пісню з оперети Я. Барнича „Гуцулка Ксеня" — „Ой співаночки мої". Трималася як чиста гуцулка, а тому сприяв ще й її стилеве гуцульське вбрання. Чудово інтерпретувала ту пісню по своєму і способом її виконання і мімікою, що ніби перенеслась нею з верху на верх в Карпатських горах.

Почулись звуки „Аркана" — того старовинного гуцульського танку, що сягає своєю давниною далеко в історію Гуцулії, а, як вірити переказові, то найбільшу популярність здобув за часів Довбуша. І ось на сцену вилітають „нащадки Довбуша" — сумівці мазепинці. Спершу на сцені появився ряд рослих, всі як один, легінів. Щойно протанцювали хвацько одне коло арканa, аж тут перед них з'явився новий ряд хлопців на голову нижчих від першого ряду і ті вже два ряди вправно і одностайно продовжують той танець гірської екзотики... Та несподівано з такою поважністю, неначе теж вже легіні, а в дійсності — малі хлопчаки - гуцулинята заповнили сцену третім рядом танцюристів. Три групи, три ряди, три кола і кожна група в однаковому, але в окремому від іншої групи гуцульському одязі, сердаки на опаш. Танцювали знаменито, справно та ще й з гумористичними викрутасами.

Потім бачили ми, як-просто артистично протанцювали п'ять пар дівчат гуцульську коломийку, а за ними дванадцять юнаків і юначок в такому ж знаменитому виконанню показали типову гуцульську коломийку з приспівами.

Всі точки тієї програми вкривалися бурями оплесків.

Силою дзвінкого голосу обдарувала публіку З. Семенець, проспівавши „Білі каштани" і „Місяцю ясний". Її жясні очі самі променіли натхненням...

Другу частину програми заповнила мандолінова оркестра Юного СУМА, що прекрасно програла низку українських пісень. Це були: „Розпрощався стрілець у далеку дорогу" з безмежно милим сольом Ірени Михайльонки, в'язанка українських вальсів, „Пливе качур по Дунаю", а що закарпатську пісню теж чудово прибрала сольоспів Стефи Ковальчуківни, а на кінець — „Заплакали карії очі". Оркестра виступала в расно - різних наддніпрянських і з інших околиць України одягах, що вабили очі публіки. Добра підготовленість музикантів, різноманітність програми і її взірцеводалє виконання та живий, яскравий образ цілости ансамблю сторили чаруючий настрій і публіка не вмовкала своїми вдячними оваціями.

Третя частина концерту зачалася „Хороводом" „Марина" у виконанні дівчат. Хороводи це один з найстарших видів українського хореграфічного мистецтва. Виконування їх пов'язане з обрядовими діями з нагоди зустрічі весни, літа, в ніч на Івана Купала і т. д. На сцені нам показували ці танці дівчат з вінками в руках навкруги деревця, що його вони ритуально потім прикрашували, то ж це було не тільки плекання мистецтва народнього танку, але перед нами воскресали живі образи з історії української культури та ілюструвалася досконало виведена обрядова ритміка. Під тісію точкою зору це був дорогоцінний вклад в програму того дійсно національного мистецького вечора.

Слідуючий танок „Катерина", красота й тонкість виконання, якого була показово. Потім — танок дует Ірени Вакіряк і Ірени Михайльонки, що красувались як дві квіточки, а літали неначе два метелики.

Стихійно «захоплюючо» протанцювали козака чи гопака, як справжні козацькі діти юні сумівці в прекрасних історично - козацьких вбраннях.

Сценка „Ой не ходи, Грицю!" у виконанні гуртка малих хлопчиків і дівчаток чи не переверишила своїм і чудомистецьким дитячим виконанням, і веселим змістом, і дотепними танцювальними трюками і у руках і у міміці тих маленьких артистів.

„Запорозький герць вилікав гарячі оплески. — Ще кілька точок народних танців, два виступи мистецьких співів пань Л. Бенцаль і З. Семенець, що переповнювали вдоволення публіки і, нарешті, прийшов „гопак" у виконанні цілого ансамблю, що завершив великий успіх наших гостей.

А окрему похвалу заслужили: керівник танцювального ансамблю — П. Королевич, голова Юного СУМА — Д. Мандибур, та всі члени.

* *

Значення такого концерту само собою зрозуміле. Жадна лекція і ніяке читання на тему української народньої культури про наші народні танці музику й співи не лишать такого сильного враження і так не закарбуються в пам'яті й свідомости молоді, як вплив такого концерту.

Крім того, гостинний виступ юсумівців з Міннеаполісу в Шикаго має ще й внутрішньо - організаційне значення. Такий гостинний приїзд і показ міннеаполіського СУМА викличе змагання на полі культурно - національної самодіяльности.

Ант. Куцинський

Короткі вістки

● В американській церкві у Парижі муринський письменник Джеймс Болдвін вистосував заклик до всіх американців, що перебувають за кордоном, в даному випадку у Франції, щоб вони своїми підписами на відповідному документі солідаризувалися з муринами, які на 28-го цього місяця заповіли „марш на Вашингтон". До того заклику приєдналися відразу численні американці, однаково мурини, як білі, що проживають у Франції. Відповідне письмо з підписами буде пред'явлене американському амбасадорові в Парижі.

● Еспанський уряд вирішив відкласти засудження розправу проти трьох французьких анархістів, які в першій половині квітня цього року підкинули були три бомби — на кораблику в льокальному русі, під американською амбасадою і в летунській лінії. Але жодна з цих бомб не спричинила великої шкоди. Відкладення розправи приписують французькій інтервенції і поганому відгукові в світі на минулотижневу екзекуцію, переведену на двох анархістах - терористах.

● Ізраїльський уряд відкинув вимогу рабіна, щоб на літаках ізраїльської приватної летунської компанії, де проте держава має частину уділів, удільовано пасажирам тільки кошерні страви. Ізраїльський уряд вирішив більшістю голосів, що це справа бізнесу, а не обряду і тому признав рацію дирекції летунської компанії, яка на своїх літаках має дві кухні — звичайну і кошерну, які хто з пасажирів собі забажає.

ТАРЗАН, ч. 5094. Йдуть на лови...

Інтерв'ю з Беном Абеном задовільно скінчилося, і трьох чоловіків відпровадили до кватири для гостей.

— Гадаю, що ви зачнете завтра — сказав Тарзан до Джека. Я хотів би йти з вами.

— І я також, — рискував П'єр. — Я більше зацікавлений, як настрашений цими ловами на носорогів... Я також піду з вами.